

EESTI METS

Nr. 3. Märts 1922. a.

Armas on shokolad
BENE

Kimmitab igasugusi warandusi tuleõnnetuse
wastu 20% odawama maksu cest, kui aktsia-
seisid.

Asutatud

1866. a.

Peakontor: Tallinnas, Jaani tänn. 6.
Agendid kõigis linnades ja alevites.

Teadaanne.

22. märtsil s. a. kell 11 müüakse Wiru maakonna metsa-
ülema kantseleis, Rakweres, Peterburi tännaw Nr. 38,

suusõnalisel enampakkumisel

Rakweres, Einbergi õue peal asuw wana tarwitamiseks kõlb-
mata lokomobiil, umbes 30 HP., hinnatud 30.000 marka.

Pakkumistest osawõtjatel tuleb 3000 marka kautsjoniks sisse
maksta. Lähemaid teateid saab Wiru maakonna metsaül. kantseleist.

METSADE PEAWALITSUS.

METSA-OKSJONID.

Enampakkumisel müüakse 22. märtsil s. a. kell 11 Tartu maakonna metsa-ülema kantseleis, Tartus, Riia tän. 37 allpool toodud Lohosoo jõe ja Peipsi järwe kaldale väljaveetud metsamaterjaalid järgmistes üksustes arvul ja algushindadega:

AWINURME METSKONNAS.

1. Peipsi kaldal Mustwee ja Lososoo wahel 81,25 kantsülda paberipuid ja propse 7'×7'×7', algushind 341.250 marka.
2. Sealsamas 332 okaspuu palki = 3622 kantjalga, algushind 30.780 marka.
3. Lohosoo jõe kaldal 1197,24 kantsülda sega küttepuid 7'×7'×7', algushind 4.549.512 marka.
4. Sellesama jõe kaldal 81,88 kantsülda propse ja paberipuid 7'×7'×7', algushind 343.896 marka.

TORMA METSKONNAS.

5. Lohosoo jõel Peipsi kaldal 488,40 kantsülda sega küttepuid, algushind 1.855.920 marka.
6. Sealsamas 51,25 kantsülda propse ja paberipuid, algushind 215.250 marka.
7. Peipsi kaldal Kükita küla kohal 461,58 kantsülda sega küttepuid, algushind 1.615.530 marka.
8. Sealsamas 24,25 kantsülda propse ja paberipuid, algushind 101.850 marka.

MUSTWEE SADAMAS:

9.	54,90	kantsülda propse ja paberipuid,	algushind	230.580	marka.
10.	104,53	„ sega küttepuid,	„	365.855	„
11.	48,04	„ „ „	„	168.140	„
12.	52,10	„ „ „	„	182.350	„
13.	197,07	„ „ „	„	689.745	„
14.	70,34	„ „ „	„	246.190	„
15.	35,19	„ „ „	„	123.165	„
16.	154,65	„ „ „	„	541.275	„

Torma metskonnast müügile tulewate propside, paberipuude ja küttepuude mõet on 7'×7'×7'.

Pakkumised wõiwad olla kinnised ja suusõnalised. Enne oksjoni algust tuleb osawõtjatel 10% pakutawa üksuse algushinnast sisse maksta.

Lähemaid teateid saab Tartu maakonna ja kohalikudelt metskonna metsa-ülematelt.

Metsade Peawalitsus.

Hea on, kui hästi läheb!

**Aga targasti teeb, kes
oma warandust kinnitab**

„Polaris” es

„Polaris”,

**Eesti Kinnitus-
Aktsia-Selts**

Tallinn, Wana Wiru t. 12

Agendid igas linnas

EESTI
RIIGIUS-
RAAMATUKOOL

EESTI METS

Metsa- ja jahiasjanduse kuukiri.

Tellimise hind:

1 aasta peale 300 marka, $\frac{1}{2}$ aasta peale 150 marka,
üksik nummer 25 mrk. Väljamaale aastas 400 mrk.
Toimetuse ja talituse: Metsade Peavalitsuse juures,
Tallinnas.

Kuulutuste hind

1 lehek. 1500 marka, $\frac{1}{2}$ lehek. 800 marka, $\frac{1}{4}$ lehek.
450 mrk. Tekstis ja kaantel 100% kallim.
Aadr. liht ja rahasaadetustele: Kuukiri „Eesti Mets“
Tallinnas.

Nr. 3.

Märts 1922.

2. aastakäik.

Foto Mannas, Kuninga t. 2, Tallinn.

1) Soome jaadik Eestis mag. G. Reijonen, 2) G. M. Hiigivanem R. Pääs, 3) Välisminister A. Piip.

Metsaasjandus.

Metsa kasutamine väljaspool pearaiet.

J. K.

Metsa kasutamise väljaspool pearaiet on selle ajakirja weergudel juba juttu olnud. „Eesti Metsas“ nr. nr. 2 ja 3 — 1921. a. on h-ra Schabal väljarehthenanud, kui palju saaksime sellel teel metsamat. rjaale ja tuleb otsusele, et meie saaksime: 1) kändude juurimisest 120.000 kantšülba, 2) puhastamisest, harvendamisest ja läbiraidest 204.000 l. f., 3) täiskasvanud lehtpuu valikraidest 25.000 l. f., 4) haguude metsamajandusest 75.000 l. f. ja 5) soometsa raidest 50.000 l. f., — kokku 474.090 l. f. aastas, s. o. rohkem kui meie metsades pearaie anda suudab.

Et mõned neist väidetest ametivendi — metsaülemaid — eksiteele ja neid „Eesti Metsa“ lugejaid, kes metsaasjandusega mitte hästi tuttavad ei ole, effiarvamisele võivad minna, arvan tarvilikult siin nende tähelepanu selle peale juhtida, et need arvud mitte kõik ei tule nii võtta, nagu nad siin seisavad ja et mitte kõik h-ra Schabal'i poolt ettetoobud võimalused ei ole võimalikud, mille pärast neid töid, mida autor soovitab, tuleks väga ettevaatlikult täita, mõnest aga koguni loobuda.

Meie teame kõik, et kändudest head kütte- materjaali saab, kuid teame ka, et iga aasta mitte ei võdi kõige selle pinna peal kändusid juurida, mis 4—5 aastat tagasi raiumiseks määratud, nagu h-ra Schabal arvab. Suba sellepärast mitte, et raie pinnal lehtpuu metsatükki on, kus kändudest võjub on tekkinud, s. o. uus mets on tärganud. Siis peame veel arvesse võtma, et ka olaspuu metsas 2—3 aastat pärast raiumise lõppu metsa noorendamine sünnib, tihti juba loomulikult teel, aga vahel ka kunstlikel teel istutamise ja külimise läbi. Kändude pärast ei võdi meie seda mitte aastate viisi edasi lükata ja võime seal, kus noor mets juba tärganud on, kinnu juurimist ainult suure ettevaatusega ette võtta.

Ma olen sellega täiesti nõus, et kändusid peab ära kasutama seal, kus vähegi võib, s. o. seal, kus raiesmit loomulikult teel noorendamata, kus kultuurid tegemata, kus kohe pärast metsaraiumist võimalik on juurida, niisama ka wanesmas metsas, kus juurimine enam kahju ei tee. Aga sellesamas ajakirjas tõendab kändude juurija- spetsialist ins. Jägermann, et kinnu kohe pärast

raiumist juurimisest hästi ei kõlba, vaid alles aasta kolme pärast, sest muidu on neid liig raske ja kulukas juurida ja lõhtuda. Kas võime aga kinnusiikkubega 3—4 aastat oodata ja neid kultiveerimata jätta, kui loomulik nuendumine ei võdi sündida ainult sellepärast, et seal kändusid juurida? See on esiteks, kuna teiseks peab arvesse võtma asjaolu, et kändude ülesvõtmine ikkagi kallid on. H-ra Jägermann arvab ühe kantšüllal lõhtumise 1.500—2.000 marka maksma minemat ja temal on selleks andmed, sest et ta seda tööd on teinud. Kui see nüüd niisugustes kohtades, kus V. takki jätk põletispuude kohta maksab on, s. o. kus kantšülb mäna puud kõigest 600 marka ja selle ülestõttamine 600 marka maksab, soovitame kändude juurimist, siis lehitab kohalil tarvitaja vististe olasid ja küsib, miks pärast siis kändusid juurida, kui puud olemas tulevad, sest puude kantšülb maksab ju 2.000 margaga asemel kõigest 1200 marka.

Sellepärast on selge, et kändude juurimist võib toimetada ainult raudteede, linnade ja alewite ligibal ehk seal, kus väha metsa on, seega ilalgi mitte terve aastalangi pinnal.

Ka puhastamisest, harvendamisest ja läbiraiumisest ei võdi meie metsades, mille kogupind umbes 700.000 tiinu, — 204.000 l. f. materjaale aastas saada. Meie peame esiteks rehken- dama asjaoluga, et suurem osa meie metsi on loonduud rahwamaeletes kohtades, kus puhastamise juures saadud materjaal koguni väikesel väärtusega, osalt aga täiesti väärtueta on, ja ifegi harvendamise ja läbiraiumise teel väljaraiutavad materjaalid koguni leiget osavõtmist leiavad. Praktiilist väljaarvamist niisugusel kantšülbade väljaarvamisel palju ei ole. Kus aga niisugune materjaal ostjaid leiab, seal peab iga metsaülem seda juhust ära kasutama ja nende töödega oma metsafisjetulekut suurendama, ühes sellega metsa kasvu eest hoolt kaandes ja rahwa tarvidustele vastu tulles. Kes seda mitte ei tee, patustab riigi, rahwa ja metsa enese vastu.

Nüüd tuleme küsimuse juure, kus meie h-ra Schabal'i arvamistega vist täiesti lahku läheme ja selles küsimuses on minuga ühel arvamisel vist paljud ametivennad. Ma mõtlen siin h-ra Schabal'i ettepanekut, segametsades lehtpuud kaks korda raieringi lehtwusel kasutada, s. o. 50 ja 100 aasta pärast.

See on üks õnnetu väide ja seda ei tohiks meie metsaülemad, kes seda wast teha mõtleksid, mitte teha. Teab ju see väga hästi, kelle rõhlem aega metsaga tegemist on olnud, et siis, kui meie metsas, kus 10—50% lehtpuid on, neeb wälja raiume, siis wäiksema protsendi arvu juures neid enam järele ei kaswa, sest et nad olaspuudest lämmatub saamad. Kui lehtpuude arv aga 50% ligi ulatab, ei raiu keegi järele mõtleja metsaülem kuiti neid maha ja ei jäta rikutud puiestikku 50 aasta jooksul tuule ohwriks.

Niisugustes metsades võib ainult jutt olla läbiraiumisest, mida h-ra Schabal aga juba eelmises punktis tubliste arwesse on wõtnud (iga 10 aasta tagant 8 kantfülda, 100 aasta jooksul seega 80 kantfülda!).

Meie wõime segametsades, kus lehtpuid koguni wäike protsent on, neeb wiimased 50 aasta pärast küll päris wälja raiuda, puiestikku seega puhtaks olasmetsaks muutes ja kaswus mahaäänud ja lehtpuudest warjatud olaspuudele kaswus järele aidata, kuid uut lehtpuu metsa seal wadata oleks küll asjata.

Eiis hagude majandusest, mida h-ra Schabal soowitab 500 tiinu peal teadmiskalt metskonna kohta, totku 50.000 tiinu peal aastas.

Meie oleme kuulnud ja metsakorralduse professori juures õppinud raieringidest, mida metsakorraldaja peab wäljarehklendama ja määrama iga majanduse üksuse kohta. Meie teame ka, et siin ja seal, isegi tamme metsades, kus noori tammesid tarwitatakse wiinamägedes tugiteiswastena, materiaalselt kasulit on 5—10 aastast raieringi tarwitada. Koguni ekslik on aga h-ra Schabal'i arwamine, et meie Eestis igas metskonnas wõiks hagude majandust sisse seada. Ma olen ülmal pool seletanud, et meie paljudes metskondades mitte ei suuda lahti saada neist hagudest, mida metsa puhastamisest ja harwendamisest saame, sest et wõtjaid ei leidu. Annakõige puhastamise juures saadud materjaalid siin ja seal isegi ilma tasuta sellele, kes selle töö ära teeks, sest et see operatsioon metsa kaswu suhtes tarwilik ja kasulit on, kuid igal pool ei ole sarnaseid haotajaid, kahjuts, mitte leida. Ja korraga peakõige haomajanduse niisugustes metsades 500 tiinu peal sisse seadma. Ma ei eita sugugi Riitawi haomajanduse wõimalust, kuid pean seal juures tähendama, et see mets oli wist küll koguni linna ligidal ja pealegi kubermangu linna ja seal kaswasid, nagu h-ra Schabal ütleb, ka sarapuu wõsabad. Arwan, et neeb sarapuu wõsabad läksid teiste otstarbete peale, nagu anuma wõtjabels, mõõbli tegemiseks jne., aga mitte

ahju. Haomajandus tasub ennast seal ära, kus mets nii ligidal on linnast ehk alevist, et waelemad inimesed ise seljas hagu koju kannawad, sest wedu ei kannata haad kui kütte ka linnade ligidal mitte wälja, kui selle woe eest peab liig kallist hinda maksma, nagu see praegusel ajal üleüldine nähtus on.

Nagu ma ütlesin, saab hagu meie metsadest, kus kõrgema raieringidega metsamajandus on sisse seatud, nii kui nii küllalt ja kui meie harkõige 50.000 tiinu peal isearalst hagude majandust kultiveerima, oleks see otse järele mõtlemata tegu.

Ma arwan, et Riitawi haomajandus oli wast ainutene üle terve Balti kubermangude ja lahtlane on, kas see majandus nüüd ka weel funktsioneerib.

Meie Eesti riigimetsad on suurematest linnadest enam wõhem laugemal, sest linnade ümbruses on enamiste linna metsad, sellepärast arwan, et majanduskõhelt kasulit ei ole haomajandust sisse seada ja paneks küll metsaülematele sübame peale selle asemel, et haomajandust sisse seada, rahwale hagude raiumist seal wõimaldada ja soowitada, kus see metsa rawitsemise suhtes tarwilik on.

Metsatulekahjud 1921. a. ja noore ärapõlenud metsa läbi saadud kahju hindamine.

Alfr. Auksmann.

Möödaläinud aastal on kohalikkude metsaülemate teadaannete järele Metsade Peawalitsuses registreeritud 437 metsatulekahju. Esimesed nendest olid juba aprilli kuu esimeste päewade sees, kus kuiw metsaalune kulu kergesti tuld wõtab, kuna wiimased juhtumised augusti kuu wiimastel päewadel olid, wäljaarwatud mõned üksikud juhtumised oktoobri kuul.

Registreesitud metsatulekahjudest on kuritahtlisi 53 ehk 12%, raudtee wedurite läbi 58 ehk 13%, hooletuse läbi 132 ehk 30% ja teadmata põhjustel 194 ehk 45%.

Maapinna suurus, millest tuli üle on käinud on 2098 tiinu ja tuleks järgmiselt ära jaotada: noort metsa (1—30 a.) 580 tiinu ehk 28%, keskealist metsa (30—60 a.) 285 tiinu ehk 14%, wana metsa (üle 60 a.) 177 tiinu ehk 8% ja lõpuks soopealset metsa 1056 tiinu ehk 50%.

Wanema põlenud metsa kahju, kus tulest rikutud materjaalil veel oma teatud väärtus, on kerge kindlaks teha, kui meie toore materjaali hinnast tule läbi rikutud materjaali väärtuse maha arvame; kuid noore metsa kahju hindamine, kus järel jäänud materjaalil võib olla ühtegi väärtust enam ei ole, on keerulisem.

Et meil s-ni ühtegi nooremetsa hindamise viisi tarvitusele võetud ei ole, siis tahaksin järgmist soovitada:

Oletame, näituseks, et 580 tiinu 15 aasta wanust noort äräpõlenud metsa oli läbis-tikku III. boniteedi III. hinna taksijärgu raioonis olev okaspuu mets, kus 100 aasta wanune mets umbes 30 kantsülda 1 tiinu pealt oleks annud, millest 20 kantsülda tarbepuid ja 10 k. s. põletispuid, siis on niisuguse 100 aastase metsa väärtus 1921. a. taksihindade järele 49.600 marka. Edasi võtame arvesse, et kõrwalkasutused metsa-kaitse ja teised kulud äratasusid, siis tuleks puhta sissetuleku kättesaamiseks nimetud summast maha arvata igatahes kultuura kulud, missuguseid 2.500 margaga kaita võiks ja järelejäädawast summast — 47.100 mrk. — tuleks normaalsete oludega arwates umbes 10% administratsiooni kuludeks jätta. Nii jääks siis 1 tiinu 100 aastase metsa puhtaks hinnaks 47.100 mrk. — 4.710 mrk. = 42.390 marka. Selle wiimase summa peale tuleks meil, kui iga 100 aasta järele korduwa 1 tiinulise rendi peale waadata, mille praegune kapitaalne väärtus oleks 1-sel aastal, s. o. 100 aasta peale diskon-teeritud 4% = Mrk. 42.390. — $\times 0,0124 =$ = Mrk. 525.63.

Et meil aga noor mets 15 aasta wana-dudes ära põles, siis tuleks nimetatud sum-mat 15 a. 4 $\frac{1}{2}$ % prolongeerida ja saame Mrk. 525.63 $\times 1,9353 =$ Mrk. 1017.25. Siia juure tuleksid veel arvata 15 aastat kestnud wälja-minekud, nagu metsa walwe, maamaksud jne., mis ligikaudu Mrk. 100. — iga aasta kohta olla võiks, see 4% wõtta saaksime Mrk. 100 $\times 20,7841 =$ Mrk. 2078.41, Äräpõlenud metsa pind tuleks kunstliselt noorendada ja läheks see umbkaudu 1 tiinu kohta maksma Mrk. 2500. —, kõik kokku: Mrk. 5595.66.

Seega võiks 1 tiinu 15 aastast III. boni-teedi okaspuu metsa III. hinnajärgus hinnata ümarguselt mrk. 6000.—. Et meil aga noort metsa 580 tiinu 1921. a. suwel tuleroaks on

saanud, siis oleks selle metsa väärtus üle-mal seiswat kalkulatsiooni aluseks wõttes Mrk. 3.400.000. —

Kogu metsapinnaga wõrreldes on põle-nud metsapind ümarguselt 0,3%, mis kaunis kõrge on. Endiste rahuaegsete andmetega Saksamaal wõrreldes kõikus see seal 0,02 — 0,03% wahel.

Eesti metsa tähtsamad puiestiku tüübid.

E. Schabak.

Metsa koosseisu, taju ja väärtuse peale awa-ldawad suurt mõju tema kaswutingimised. Neid on kaks kategooriat.

1) Alalised kaswutingimised: a) geograafiline seisukoht, b) kliima, c) maapinna reljeef, d) koosseis ja wiimaks e) puuseltsi-ise omadused.

2) Ajutised kaswutingimised on enamasti katastroofilised, mis alalisi metsas malfarwaid looduse seadusi ajutiselt rikuwad, nagu: a) tanged marud, b) tulekahjud, c) putukad, d) inimese waheliseegamine.

Suurem tähtsus on muudugi esimisel kate-goorial, alalistel kaswutingimistel, sest et nende mõjul puiestikute tüübid ehk n. n. alg-tujud wäljakujunewad.

Mis puutub geograafilise seisukoha ja tema kliimasfe, siis on teada, et äärmistel tingimistel metsa kaswamise võimalust polegi: külmades polaarmaades, „taiga“ ofasmetja piiri taga leiame ainult tundraid, kus mõned fibur-männad ja härjapõlwelased kaspeõõsad (Betula nana) elutsuwad. Ekwaatorialustes maades on niisamuti kõige suuremad liiwa kõrbed koon-datud, kus palawa päitese kiirte all ainult mõne pakijulehelise taksus'e leiame. On ju küll mõned wäljavõtteid, kus soojus ja niiskus koftu juhtuwad, ja sarnases „triiphoones“ siis täielik metsaparadiis olemas on, nagu Ameerika ja India suurte jõgede ääres ja mõnel Indiamere saarel, nagu Sumatra, Borneo, Celebes ja teised. Harilikult nduawad aga metsad oma edukats kaswaks möödukat kliimat ja asuwad rohkem möödufamates maafera tsoonides. Siin võib aga jälle tähele panna, et ekwaatori poolal rohkem lihtmetjad asuwad, nabade poolal enamiste ofasmetjad.

Eesfama nähtus on malfew ka wertitaalselt (püstitöödis), maapinna reljeefi kohta: kõrge-mad mäed on ülewal enamiste ifta ofasmetjaga

kaetud, kuna lehtmetsad orgudes on. Põige kõrge-
matel mäetippudel, igawese lume ja metsa lõpu
piiri wahel asuvad needsamad tundra jooned
oma kibura männa ja kasega, nagu põhjamaalgi.

Põike ülemal ettetoodut oli mul siin tarwis
selgitamiseks ütelda, mispärast meie Gestimaal,
mis 58—60° põhjalaiuse kraadi wahel asub, —
ainult põhjamaa puiestiku tüübid kas-
wawad. Oma puuseltside koosseisu poolest on
siin puiestiku tüübid diige maesed, nagu kõik
põhja metsad. Enamuses kaswawad meil kuuse-
metsad, mõne wäikese haawa ja kase juure-
seguga, milledele madalamates kohtades weel

must lepp juure tuleb. Ainult liimalahendawa
mere kallaste lähedal ja suuremate järwe-
ääres leiame kuuse enamuses, peale kase, haawa ja
lepa, weel ka wahtrat, pärna, jalalat ja tamme.
Siin mõjub aga, peale geograafilise seisukoha ja
kliima, ka juba maapinna koosseis. Kus
maa liiwasem ehk rabastatud, tulewad ka männa
puiestikutüübid ette; kus maa mudane ja märg,
leiame mõnes jõeäärises kohas ka mustalepa
puiestikutüüpe, wäikse juureseguga kasest,
saarest ja kuusest; kus maa turbane — seal ka alalist
kasemetsa tüüpi.

Järgneb.

Metsatööstus.

Waigukorjamine Ameerikas.

Fr. Harreri järtele Sassa keelest M. M.
(Järgn).

Seath Wash'i wäljanähtusel wäljapan-
dud riigi metsawalitsuse statistiliste and-
mete järele oli ühiskriitides terpentini
tööstuse produktioon 1908. a. järgmine:

Osariikides	Terpentiin		Colophonium	
	gallons	Dollar	B. Bts	Dollar
Texas	200.650	77.891	28.681	118.857
Louifiana	1.696.250	654.244	195.804	811.999
Mississipp	2.277.850	878.567	277.704	1.151.638
Alabama	3.744.050	1.444.080	446.909	1.858.331
Georgia	10.847.800	3.991.146	1.208.059	4.989.085
Florida	17.030.300	6.568.586	1.932.114	8.012.477
S. Carolina	559.800	215.915	72.125	299.102
N. Carolina	7.32.500	282.448	131.907	547.081
	36.589.000	14.112.377	4.288.283	17.783.570
	= 138.500.000 liitr.		= 5.514.742 b3.	= 74.691.000 Mt.
	= 59.272.000 Mt.		1 b3. = 13,54 Mt.	
	1 ltr. = 48 Pf.			
	= 31.895.947 dollari	= 134.000.000 Sassa marka.		

1906 aastal weeti välja:

a) Colophoniumi.

R u h u	Barrels	Miljon kilogr.	%		
Euroopasse . . .	1.885.881	240	77,5	jellest	Saksamaale 36,8%
L. Ameerikasfe . .	310.226		12,7		Inglism. 29,6%
P. Ameerikasfe . .	108.714		4,4		Hollandi 18,2%
Afriasfe	75.772		3,1		Austr.-Ungr. 7,1%
Okeaaniasse . . .	56.576		2,3		Itaaliasfe 5,9%
Afrikasse	1.388		0		
Kokku	2.438.556				

b) Terpentini.

R u h u	Barrels	Miljon ltr.	%		
Euroopasse . . .	18.895.193	50	89,7	jellest	Inglismaale 48,7%
P. Ameerikasfe	1.191.669		7,4		Saksamaale 19,3%
L. Ameerikasfe	774.141		4,9		Belgiasse 18,0%
Okeaaniasse . . .	422.078		2,7		Hollandiasfe 18,0%
Afrikasse	118.115		0,8		
Afriasfe	82.062		0,5		
Kokku	15.981.258				

Nagu ülevalt toodud tabelist näha, weeti ühisriikidest Saksamaale 1906. aastal umbkaudu 120.000.000 kg. colophoniumi ja 25.000.000 ltr. terpentini. Peale selle on waigusaadusi siia weetud Prantsusmaalt (Pinus maritima), Austriast (Pinus austriaca) ja enam-wähem suuremal määral Wene-, Rootsi- ja Soomemaalt.

Sisfowedu Saksamaale tonntides:

Terpentiin, kuuse-	1911. a.	1912. a.	1913. a.
okaste õli me. . .	27.926	30.455	35.029
Watgud	118.199	123.937	106.359

Nagu need arwud selgesti näitawad, on waik ja tema saadused tööstuses väga tarwilikud tooresained. Tähtsamad tööstuse harud, kus ilma temata wõtmatik ei ole

läbi saada, on: paberi-, laki-, wärwi- ja aamitööstus ja paljud keemilise tööstuse harud, nagu kunstilise kautschuki tööstus jne.

Et ühisriikide Pitch-Pine männi metsad, kut raiumine endises hoos edasi kestab, täielikult läbi on, siis wõib küll ilma kahtlemata oletada, et ühisriikide waigutööstuses tingimata tagasiminef peab tulema, nii et kodumaa tööstuse rahuldamine waigusaadustega tulewikus väga kahtlaseks muutub, kuna wäljawaost juttugi ei wõi olla. Oskalt ongi juba see tagasiminef alganud, sest nagu ühest puukaubanduse lehes 1920. a. ilmunud märkusest näha, oli „rosin'i“ toodang 1919. a. kõigest 1.000.000 barreli.

Arweesse wõttes, et waigusaadused mitte üksipäinis tööstuses tähtsat osa ei etenda, waid et waigutööstus ka üleüldis rahwamajanduslikelt seisukohalt waadates ühiskondlike kodanikkude hea käekäigule tuntawalt kaasa aitab, on Ameerika metsawalitlus kawa wälja töötanud, kuidas järeksawawat männi metsa võimalik oleks waigulaskmise otstarbeks ära kasutada ja seega waigutööstust kindlatesse raamidesse seadida. Mõttekätt on seejuures umbes järgmine: Saksamaal on I boniteedi 120-aastasest männi metsas umbes 350 puud hektari peal. Pitch-Pine männid on paremad, kui Saksamaa I boniteet: 20-aastane noor mets (second growth) on juba 10—15 mtr. kõrge ja 15—20 cm. jäme, mis umbes 40 aasta wanusele Saksamaa I boniteedi männi puieestikule 1800 puuga wastab. 80-aastaselt on keskmine läbimõõt umbes 1/2 meetrit ja kõrgus umbes 35 mtr. ja puude arv umbes 300 ühe hektari peal. Järelikult kukub 60 aastaga 1800—300—1500 puud iga hektari pealt wälja, mis kõig waigulaskmiseks ära kasutatud wõiksid saada. Terwe wahelkasutus selle 60 aasta sees on umbes 300—400 kantmtr. tihedat prumasjet, ehk iga 4 aasta jooksul 20—30 kantmtr. Kui need 20—30 kantmtr. enne maharaiumist wataulaskmiseks ära kasutatakse, saaks waigutööstus kindlale alusele, ilma et laastamist karta oleks. Niisugune ettepanek seab aga eeltingimiseks ükspuu maa-apidamise (Einfallbaumwirtschaft), mis aga praegustes tingimistes niisugasti Ameerikas kui Saksamaal weel mitte läbiwiidaw ei ole. Kuidas ühiskondlikes waigutööstus tulewikus kujunema saab, on raske ette ütelda, kuid oletada wõib, et ta niisamuti kui saewabrikudki Bseudozuga Douglasii

kaswupitrfonda üle kolib. Et normaal majanduselu tagastulekuga waigu hinnad, ennesõjaaegsetega wõrreldes, tingimata tõusma saawad, mis Saksamaal tema madala kurssi tõttu aastate kestwusel ilmatu- rult weel enam saab eemale hoidma, kui sõjaaegne blokaad, siis peaksid küll metsateadlased ja metsaomanikud tõsiselt selle üle järele mõtlema, kas Saksamaa tööstuse warustamist waigusaadustega ühiskondlike metsawalitluse poolt soowitatud kawa järele mitte võimalik ei peaks olema läbi wiia.

Toimetuse järelemärkus. Olugi et waigutööstust, kui seejuures, Gestis siitamaani sugugi ei tunta ja meie metsamehed selle metsamajapidamise haruga, wõib olla peale mõne ükspuu, sugugi tutta- wad ei ole, on küsimus rahwamajanduslikelt siiski niisugune tähtis, et laiemad ringid sellest huwitatud peaksid olema. „Gesti Metsa“ toimetuse näeks heameelega, kui metsateadlased selle küsimuse tõsise haruta- mise alla wõtaksid ja selget katsumist teha, kas waigulaskmine meie metsades ja meie tingimistes üleüldse võimalik ja soowitaw peaks olema ja kas ameeriklaste originaal-metood ka meil läbiwiidaw ei oleks.

Kui peafasutust waigulaskmiseks siitamaani ei ole lubatud ära kasutada, siis siindis see selles oletuses, et tarbepuu tehnilised omadused selle all tuntawalt kannatawad, kuid kui waigulaskmine wahelka- sutusel armel sünniks, kus iseäranis wäär- tuslike tarbepuu produtseerimisega ei reh- fendata, siis oleks küll soowitaw, et metsa- walitlus asja algatuse enese kätte wõtaks ja kuigil metskonnas Ameerika kawa jä- rele waigulaskmise, kas wõi katsewiisil, siise seaks.

Jahiasjandus.

Meie metsa jahiloomad ja linnud.

W. Wallker.

K a n a l i n n u d.

Jahilindudest jääwad aasta läbi melle ainult metsis, teder, sookana, laane- ja põldpüü, kuna teised talweks ära rända-

wad. Selpool nimetatud kanadeseltki lin- nud on oma wälmuse poolest wast niis- palju kõrkidele tuttawad, et neid kirjeldada oleks üleaarune.

Tetre ja põldpüüd leidub üle terve Gestis, kuna sookana ja laanepüü puudub Saare, Hiiumaa ja weel teistel saartel. Met-

sift aga leidub ka Situmaal. Ta puudub ainult Saaremaal ja väikestel saartel.

Metsis (Tetrao urogallus) on meie suurem metsalind. Kukk kaalub harilikult 10—12½ naela, kuid tuleb ette ka palju raskemaid. Tema raskus ei ulata aga üle 6—7¾ naela. Metsis armastab asuda soo-

fates männi metsades, kus palju marju leidub. Metsise mäng, mis jahimeest läbi fewadiste wete ja sojase ilma metsa meelitab, algab meil aprilli algul ja kestab funni maini. Mängu platsiks on harilikult sooode ehk sooka männi metsa keskel kõrgematel kohtadel olevad männi harmikud. Poul ehk mäng algab wara koidu ajal. Iseäraldus on siin see, et kukk laulu

wiimases osas, mis umbes 9 sekundi wältab, oma kuulmise kaotab, mis wõimaluse annab küttele hüpetega temale juure minna. Kanu tuleb umbes 6 ümber ühe kute peale, wahest ka rohkem. Metsise kana muneb kestmiselt umbes 7 muna, kuid nende arv kõigub 5—18 wahel. Peale 18-päewalise audumise tulewad munadest pojad wälja, kes juba 8 päewa pärast woiwad lennata wõiwad.

T e d r (Tetrao tetrix) armastab rohkem metsjaharmikuid, raieestikka, soo padrikuid ja põldude ääri. Suur, tihhe mets temale ei meeldi. Tedre kukk kaalub kestmiselt 3—5 naela, ema — 2¼—2½ naela.

Kõikidele tuntud, wagasel fewadisel hommikul kaugele kostew, tedre mäng algab aprillikuu ja kestab maikuu läbi. Kõrked laulawad ka weel siis, kui emad juuba auduwad. Mängu platsiks on harmikute ääres ehk soodel lagedad kohad, sagedasti ka metsaäärsed põllud ja heinamaad. Kute peale võib olla kanasid 6—10 ümber. Harilikult muneb tedre kana 6—10 muna, mõnikord ka rohkemgi ja audub, nagu metsise kanagi, 18 päewa. Augusti lõpus ehk septembris saawad noored kuted omale musta ülikouna ja õõkülmade tulekul võib jällegi tedre mängu kuulda, mis aga sügisel rohkem juhuslik ja kindla kohata on. Sügisene mäng on tedre juures harilik, kuid ka metsise laulu on wahest sügise kuulnud. Tedre annab segu metsisega, wahest ka laanepüü ja sookanaga.

L a a n e p ü ü (Tetrao bonasia) asub rohkem sooode, raieestikkude ja harmikute äärsetes kuuskutes ja lepikeutes. Tihhe, ühetasane, pakas mets, mis päikest läbi oma kroonide ei lasse, ei näita temale meeldiwat. Laanepüüid elawad paaris ja pesitawad harilikult, nagu kõik kanalinnud, maas, siiski on õige harwa ette tulnud, et ta puu õõnsusesse ehk tui pesasse on mune nud. Harilik munade arv on 8—12.

P õ l d p ü ü ehk nurmkana (Perdix cinera) on küll põllulind, kuid armastab ka wõsastikka, põldude läheduses asuwaid soid ja noore wõsastikuga kaetud raieestikka. Ka põldpüüid elawad paaris. Maikuu esimesel poolel võib leida pesas harilikult 10—12 muna, kuid neid võib olla ükssikutel juhtumistel ka funni 17. On neid rohkem pesas, siis on siin kase linnu munad koo-

on aga 9 ehk vähem, siis võib arvata, et esimene peatatus on hukka saanud.

Ka isalind mõtab perekonna eest hoolitsemisest osa. Eumerikastel talvetel, suurte

tuisikunde ajal, saab neid armsatid linde väga palju hukka, sest et nad õigesti magades lofsevad endid lumme alla tuisata, kust sage-dasti enam välja ei pääse.

Järgneb.

Rebase pillid.

E. Weisberg.

Rebase püüdmise hõlbustuseks pillidega võib seal, kus rebaseid elutseb, neile söögi kohad sisse seadida, sinna lõppenud loomi ja linde jõudaks viies. Väikeid linde söövad nad heameelega, nii et fulgigi järele ei jää. Kui nad juba söödaläima hakkavad, siis tuleb mõni kihvitatud lind teiste hulka viisata. Selleks tuleb lind järgmisel viisil ette valmistada: lastakse varblane maha löigatakse temale tiiva alla, terava noaga väike haav, kuhu siis strychniini pill pistetakse. Pilli võib igaüks järgmisel viisil valmistada: lastetakse klaas pulga ehk pliiatsi ots mõni korb jala waha sisse, kinni õhukene, sest peale jääb. See sest mõdetakse ettevaatlikult ära ja pannakse sinna sisse 2 grammi strychninum nitricum, pealt jälle wahaga kinni kattes. Peab aga hoollega selle järele vaatama, et kübetgi strychniini pilli kesta külge ei jää, sest sarnasel torral saab rebane, mõõra lõhna järele otsustades, pettusest aru.

Pilli tegemise juures on soovitatav nina õhukese rätikuga kinni siduda: strychniin on väga kange kihwt ja sissehingatult võib ka väikeneigi osa saatuslikuks saada, sest kunagi ei või julge olla, et õhus strychniini tolmud ei ole.

Sarnasel viisil valmistatud pill pannakse eelpool nimetatud haava sisse. Haav määratakse pealt poolt haneraswaga ära, kuhu juure mõni tikk aniiisi õli on lisatud ja lastakse ära külmada. Rasulit on ka ennem juba pillita linde samuti sisse määrada, et rebased lõhnaga harjaks. Kunagi ei tohi ei lindu ega ka pilli palja käega puutada. Kellel mõned wanad õhukese nahast kindad on, võib neid hää eduga tarvitada, kui nad enne haneraswaga on sisse määratud.

Pillid tulevad kas suusadega ehk hobusega kohale viia, et vähem inimese haisu järele jääks. Kui arvata on, et lund sadama hakkab, siis ei maksa pillisid välja panna, sest halwa ilmaga rebased saagil ei käi. Kihwtiga püütud rebaseid naht tuleb seestpoolt tubliste soolaga deruda, sest muidu läheb karu lahti. Õeenesest mõista, tuleb kihwtiga püütud rebaseid kere peale nahamõtmist ära hävitada, sest muidu võib veel mõni koer oma elu jätta.

Et viimasel ajal meie metsadesse Wenemaalt hunta on tulnud, siis mõiks ka neid kihwtiga püüda, seda enam, et kihwtiga püük alati paremaid tagajärgi annab, kui sissepiiramine lippudega, sest tihti läheb hundil korda, enim kui ta ümberpiiratud on, ärapäogeneda. Ehk hunt küll harilikult väga ettevaatlik on ja sarnase halwa asjaga nagu pill on palju tegemist ei tee, võib teda siiski järgmisel viisil petta: mõdetakse mõni surunud lammas või talleke ja tõmmatakse sellel poole teha pealt naht ära, siis löigatakse mõlemi külje peale armid sisse, kuhu pillid pistetakse. Peale selle tõmmatakse naht jälle peale ja õmmeldakse kinni. Sarnase lambaga võib mitu hunti püüda, sest igaüks, kes torra hammustab kaotab tse igaweseks. Strychniin peab aga segamata puhas olema, muidu ei anna sarnane püüdmise mingisuguseid tagajärgi, sest et rebane kui ka hunt nõrga kihwti läbi surmatud ei saa waid kaugele lähewad ja neid mõimata on kätte leida, isedranis veel siis, kui peale selle lund on sadanud ja jäljed kinni latnud.

Mitmesugused teated.

Kas on Eestis tammed kliima muutmise tõttu kadumisel.

Edgar Vester, stud. rer. silv.

Läinud aasta viimases „Eesti Metsa“ numbris käsitatakse kirjatükis „Tamm Eestis“ ka meie tammede kadumise põhjust. Autor oletab, et viimasel paaril aastajal on meie kliima muutunud ja arwab seda tammede kadumise põhjusteks. See oletus kutsub aga vastuvaidluse esile. Et meie kliimast laiemat pilti saada, selleks toon peajoonetes kodumaa floora arenemisetäigu peale jääaega, mis oli tingitud kliimaoludest.

Praeguste geoloogiliste andmete järele on põhja Euroopas neli jääaega olnud, mis igaüks iseeneslikult tingimusi elusa looduse arenemises ellu on kutsunud. Kõigil neil jää- ja vahetaegadel vaheldusid mitmesugused kliimaolud, sferiilsed ja fauniflora tingimused.

Skandinaavia õpetlaste tõenduste järele on Skandinaavia poolsaar enne umbes kahe korda kõrgemal olnud, kui praegu. Siis, ajajooksul, hakkas põhjapoolse maatera kliima külmenema pooluse ebasümpoomise tõttu edela, praeguse Ullasta poolsaare poole. Kõrge Skandinaavia kiltmaa kattus jääga, millest suurend jäädõed terve põhja Euroopa oma alla matsid. Väänemeri esines siis kui paisjäätüki taetud nõgu. Kõik elusad olemused kadusid meilt ja kõige lähemal valitses „Dryas floora“, mis peaaegu täielikult jäätüki piiridel esines.

Alles Alluviumis hakkavad jäämäed põhja poole taganema ja neile järgneb taime ja loomariik. Kuna kesk-Euroopas siis juba lehtpuu metsad kasvavad, milles iseeneslikult ilmapiirid muutuvad, millest kahtlemata tuleb kahtlemata kahtlemata (S. Brodmann, S. Bot. Zentralblatt 1912, nr. 30), valitsevad meil hoopis karmimad tingimused. Siiski püüab Brodmann oma paleobotaaniliste uurimiste abil tõendada, et tamm liigid jääaegadel samuti on esinenud, kui pärastpoole.

Sellest peale hakkab meil Volbia aeg (umbes 1200 a. enne Kr. sünd.). Kliima oli niiske ja külm — Skandinaavia geoloogide järele oli siis Väänemeri jääkattest juba wabanenud, kuid oli palju laialdasem, kui praegu ja ühenduses Põhja Jäämerega. Meil hakkas siis valitsema „Dryas taaskasvatus“, mis peaaegu täielikult arktise floora iseloomu kandis. Siin esi-

nesid jätatjad (Sparagnum L.) peniteeled (Potamogeton L.), vesikuused (Myriophyllum L.) jne.; põõsastest: Dryas octopetala, wawatass (Betula nana), pajud (Salix polaris, Salix reticulata) ja teised.

Volbia aeg vaheldus Ancyluse ajaga. Kliima muutus juba weidi soojemaks ning sarnanes praeguse põhja Euroopa kliimale. See aeg valitses umbes 6000 — 4000 aastani enne Kr. sünd. Selles ajajärgus esinesid meil juba esimesed lehtpuud: sookass (Betula pubescens), pajud (Salix arbuscula L., Salix hastata ja Salix bicolor) jne. Nii on ka sed esimestena meil peale jäämägede sulamist metsa moodustanud. Kui siinjuures Brodmanni tõendust arvestada, et jääaeg mitte just erilise külme, vaid rohke niiskuse profundi järele iseloomustatud on, siis peab juba sel ajal meil esimesed tammed esinema. Tegelikult on teiste lehtpuude, nagu kaskede, leppade, haavade jne. olemasolu Ancyluse ajal kindlalt tehtud. Selle aja lõpu poole on kaskedele metsa moodustamises ka männid seltsinud.

Ancyluse ajale järgneb Atlantine aeg. Kliima oli võrdlemisi soojemaks läinud, peaaegu meie praeguse kliima sarnaselt. Nüüd olid esitatud — lehtpuud pea kõik, männid ja kasked, ka kuused hakkavad meile sisse rändama.

Siis järgneb Litorina aeg (4000 a. enne Kr. sünd. kuni Kr. sündimiseni). Kliima oli nüüd juba soe ja niiske. Jää alt wabanenud pinnal mullisid suurend, kiire wooluga jõed ja kohisid paisjärved. Ühes sellega kestis ka maapinna tõusmine, kiirema tempoga, kuigi see Volbia ajast pikkamööda oli tõusnud. Meie metsades, mis ka meie praegusi põllumaid kandsid, esinesid kõik kesk-Euroopa puuliigid. Siin tuleb Brodmanni tõendust rõhutada, et tamm sellel ajal meie metsades domineerivaks puuks oli.

Litorina ajale järgneb ajalooline aeg. Enne kui ajaloolise aja juure üle minna, tuleb peatada Rootsi õpetlase Gunnar Anderssoni väite juures. Tema tõenduste järele hakkab Litorina aja teises pooles meie kliima jahedamaks minema. Tema põhjendab seda oma uurimiste peale Trapa natans'i ja Ceratophyllum submersum'i kasvukohtade üle. Nimelt on Litorina ajal Trapa natans ja Ceratoph. subm., nagu maa seest leitud jäänuused tõendavad, kuni 56. põhja laiuse kraadini ette tulnud. Praegu leidub neid 53. põhja laiuse kraadini.

Wõrreldeks nende tase laiuse kraadi vegetatsiooniperioodi keskmine temperatuuri, näeme, et nende wahle on 2,5°C. Et aga need taimed oma nõubeid soojuste vastu omelt ei muutnud, järeldab Andersson, et Vitorina aja vegetatsiooniperioodi keskmine temperatuur meie praeguse aja omast 2,5°C. soojem on olnud. Sellele wäitele waideldakse aga ka mitmelt poolt vastu, sest mõlemad need taimed loetakse enam wähem wäljasuremate hulka.

Mis meie ajaloolise aega puutub, siis ei ole selle aja jooksul meie kliima muutumist märgata (Prof. Kuppfer, A. v. Löwis, Dupel, M. v. Sivers j. t.). Meie naabruses on olemas meteoroloogilisi andmeid XIII ja XIV aastast. Siin, Baltimail, on esimesi waatlusi XVIII. aastast peale (1762. a.) tehtud. Kõik need andmed aga ei anna meie kliima muutumisest mingit tunnistust. Tabellaarselt seda tõendamata hakata lähets liiga pikale. Wäga paljud olutawad kliima külmemaals minemist wiimaste aastafadade jooksul. Nimelt põhjendatakse faktide peale, et keskajal on meil tamme metsad domineerinud ja orboajal on wiinamarju kaswatatud.

Tammemetsa kadumise põhjusets oleks kliima muutumist liig mõtteta wõtta, sest taimed kadusid kindlasti teiste tegurite mõjul. Wiinamarju wõib ka praegu, nagu orboajalgi, aedades triiphoonetes kaswatada. Juttu wõib küll olla perioodilistest kliima muutumistest, nii näit.; 30 ja 50 aastased perioodid.

See oleks nüüd peale jääaja jaotus geoloogide järele. Kuid teiselt poolt jaotatakse see aeg kliima järele wiite perioodi:

1) Külm periood, mille kliima ja floora praeguse Põhja Jäämereranna oma sarnane oli. Meile ilmusid siis esimestena Dryas, Betula nana, Salix bicolor j. t.

2) Tase periood, mille jooksul meil praeguse põhjapoolse Wene-Siberi metsawöö kliima ja osalt ka floora walitses. Siia jõudsid selle aja jooksul kast, mänd, haab, kadak, pajud ja isegi tammed. Peale selle on arwatawasti järgnenud ka pihlakas, jalakas, lepp, toomingas jne.

3) Kuum periood, mis kliima ja floora poolest sest Wene stepiwöö sarnane oli. See aeg wõimaldas mõnele stepi taimedele kunni Väänemere rannani tungida.

4) Niiske-soe periood. See tõi õhtu-Euroopat meelbetuletawat kliimat ja sellele wastawat vegetatsiooniperioodi omaga ühes. Meile rändasid siis kuust, pärn, sarapuu (Corylus avellana L.). See aeg wastab Atlantine aja lõpule, sest ühes

Ceratophyllum submersum'i seemnetestega leitatse ka kuuse seemneid.

5) Ujalooline periood, mille kliima ka meil praegu on. Tema algab palju warem, kui meie kodumaa nimi ajaloo kohta leiab, umbes sel ajal, kui inimene oma tarwiduste sunnil hakkab põldu harima. Kuid nüüd peawad sennini wabalt kaswanud ürgmetsad tule ja kirwe eest samm sammult taganema. Warem maa saab neilt ära wõetud. Need puuseltsid, mis halwemate tingimustega lepiwad, jääwad alles, kuid teised kaowad, nende hulgas ka tamm.

Nii on siis mõlemate ajajagamiste järele meile rändanud Dryas, Betula, Pinus, Quercus (Fagus) ja Picea.

Autor rõhutab öökülmade tähtsust, mis tööpoolest wähest saatuslikud wõiwad olla, kuid taimede kaswu juures on ifragi soojuste ja sademete üldine hulk mõõduandwaw. Tähtsad on ka relatiivne niiskus ja tuulek, kuna absoluutne niiskus ja õhu rõhumine enam wähem kõrwalised tegurid on. Soojuse mulje saamisel on olemas wäga oluline wahle füüsilise (objektiivse) soojuste näitamise wahel termomeetri poolt ja füsioloogilise (subjektiivse) soojuste tundmise wahel taimede juures. Kui meie külmast ja soojast räägime, on temperatuur ainult pääteguriks, mitte aga ainfaaks teguriks. Wõiwad ju täiesti ühesugused, näituseks, madala temperatuuri seisud wäga mitmesugust külmatunnet esile kutjuda ära rippudes kas tuulewäikusest, wärskest tuulest ehk õhu niiskuse protsendist. Samuti awaldab mõju temperatuuri tundmise juures auramine ja kiirgamine.

Et kindlale otsusele jõuda tamme kaswumõimaluste üle meie kodumaal, tuleks weel dige palju uurimisi ja waatlusi teha. Rahjuts on meil ainult ühed 15 aastased waatlused sellel alal, needgi XIX. aastaja algusest (A. v. Löwis, 1824. a.). Need andmed näitawad, et tamm wõib meil wabalt kaswada. Nii tarwitaks tamm lehesawuks 345,66°C. ja wilja walmimiseks 2173°C sooja; õitsemisest kunni wilja walmimiseni keskmiselt 140 päewa; siis weel kewadel pungade puhkemiseks ja sügisel uute pungade kaswatamiseks 20 - 30 soojemat päewa. Siiski oleks tarwis neid andmeid meie vegetatsiooniperioodi kohta punktiwärselt kontrollleerida.

Talwine külm ei tule suuresti arwesse wõtta, sest tamm kannatab dige kõrget ja madalat temperatuuri. Nii kaswab ta Hispanias + 44°C ja Kaafanis elarõhõbeda külmamise punkti juures hästi (Martii Prodrum „Florae mosquens-

sis" ja Erdmanns „Medizin. Topographie v. Japan.).

Literatuurliste andmete järele on ka meil 1818. ja 1817. aastatel temperatuur — 30°C tunni — 37°C langenud. Tammed aga selle all nähtavasti kannatanud ei ole, kuna teised lehtpuud, isäranis haavad igas vanaduses, on palju kannatanud. Müüd paistab imelikuna asjaolu, et haavad, ehk küll palju rohkem külmalartuvad, oma areali hulga laugemale põhja poole laiutavad, kui tammed. Seda tuleb aga nende palju väiksema vegetaatsiooni perioodil äratarmatava soojuse hulgaga seletada.

Mii ei tule tammemetsa kadumise peapõhjust mitte kliimatiliste faktorite muutumisest otsida, vaid inimese ja tema kultuuri juurest.

Sellest ehk wahest edaspidi pikemalt.

Lühemad teated.

Karjatamine riigimetsas.

Et wanad tasunormid karjatamise eest riigimetsas küllalt ajakohased ei ole ja mõnel juhtumisel isegi riigile kahju toowad, siis on kawatsusel uued normid maksmat panna, mis senistest kõrgemad oleks.

Metsawahtide kohtade asjus.

Riigikohtu otsusega 31. jaan. end. kroonu metsawahikohapidaja Saare kaebtuse asjus Metsade Peawalitsuse wastu, kes temalt metsawahi koha, mida tema kaua aega pidanud, ära oli wõtnud, tunnistati Metsade Peawalitsuse seisukoht õigeks ja jäeti Saare kaebtus tähelepanemata. Sarnaseid kohte on palju, kuid kas see otsus põhjusemõtte-likult nende kõigi kohta maksew on, selgub siis, kui otsus motiweeritult awaldatakse.

Wastastikku abiandmise kassa küsimus.

Läinud aastal, ülemaalisel kongressil, soovitati wastastikku abiandmise kassa asutamist. Waheajal on ka juba mitugi juhtumist olnud, mis selle kassa tarwidust kinnitawad. Alles hiljuti lahkus metsateenijate ridadest õnnetu juhtumise läbi, mis surmaga lõppes, Harju maakonna metsaülema asjaajaja J. Tamm leinama jättes haiget abikaasat alaealiste wäetimate lastega. Puudust kannatajaid toetas Keskujuhatus, neile ühekordset abiraha 6.000 mrk. andes. Praegu aga puuduwad Keskujuhatusel summad üksise liikmetele edaspidiseks abiandmiseks, olgugi et palujate seas nii mõnedgi leiduwad, kelledele abi, ühekordne kui ka edaspidine, hädasti tarwilik oleks.

Sellepärast oleks soovitaw, et Keskujuhatus abiandmise otstarbeks eri arwe awaks ja et kõik metsateenijad oma ühisuse liikmed oleksid ning oma palgast vähemast 1/10% liikmemaksu ära maksaks ja juhtuwad wabad summad Keskujuhatusesse korraldusesse saadaks eriti abiandmiseks liikmetele õnnetu juhtumiste puhul.

Toimetusele saadetud uuem kirjandus.

Tolli käsiraamat (Zollhandbuch für Eesti), Dr. Lipping'i ja Dr. Skribanowitzi kokkuseatud ja „Hermes'i" väljaandel 1922. a., Tallinnas ilmunud. Hind 600 marka. 336 lehekülge teksti ja peale selle palju äride kuulutusi.

Tarwilik käsiraamat äriemeestele.

Emil Vesterinen. Agricultural Conditions in Esthonia, (Ingliskeeles) 64 lehekülge paks, paljude piltidega Eesti maakohadest ja põllumajandusest. Raamatu otstarb on tutvustada wäljamaid Eesti põllu ja metsaasjandusega.

Poolametlikud teated.

Metsade Peawalitsuse ringkirjad.

17. jaanuaril 1922. a. — Nr. 1737/7.

Ringkirja põhjal 22. sept. 1920. a. Nr. 21273 endistele omanikkudele 1919. a. kasutamise normi wabatsandmise tähtaeg oli määratud Peawalitsuse poolt 1. juuliks 1921. a. Et aga töit

metsaülemad mitte igal pool selle tööga toime ei saanud, on ka pärast seda tähtaega 1919. a. normi wabatsandmist ette tulnud.

Arwesse wõttes asjaolu, et metsaülemate tegevus selles asjas palju kahilust on äratanud ja ka Riigikontrolli ametnikud kuritarwituste üle on protokolla teinud, otsustas Peawalitsus, Riigikogu alamkommissjoni soovil, seniajani täid

viibud wabaksandmisi rewideerida ja uusi wabaksandmisi selle ringkirja kättesaamise päewast arwates, mitte lubada ilma Peawalitsuse nõusolekuta. Sealjuures olgu asja käigu kord nii kui enne, s. o. metsaülem paneb motiveeritud wabaksandmise maatonna metsaülemale ette, kes seda ühes oma otsusega Peawalitsusele kinnitamiseks saadab.

18. jaanuaril 1922. a. — Nr. 1867/8.

Saadud järelepärimiste peale teatab Metsade Peawalitsus, et Põllutöministeeriumi nõukogu oma koosolekul 7/XI m. a. otsustas, et „isikutele, kellele käsitööliste kohad antud maatonna walitsuse ehk Põllutöministeeriumi poolt põlise pidamise õigusega, antakse hoonete ehitamiseks asunikkude kohta maksimate tingimistega kuni 75 palgipuud“.

Ühes sellega juhib Peawalitsus kõigi metsaametnikkude tähelepanu selle peale, et asunikkude kiire ja õigel ajal ehitusmaterjaalidega warustamine sisepoliitiliselt kui ka rahwamajandusliselt seisukohalt waadates üliisuure tähtsusega on ja metsaametnikud sellepärast kõik oma jõu peaksid kokku wõtma, et ehitusmaterjaalide andmises mitte takistust ei tuleks. Et võimalikke takistusi ära hoida, teatab Peawalitsus:

1) Kui asunikkude rahuldamine käesolewal hooajal 1921. a. langist wõimalik ei ole, wõib neile ehitusmaterjaal ka 1922. ja 1923. aasta langi arwel väljaantud saada, kusjuures asunikkude jaoks väljaantud 1922. ja 1923. a. langi osatükkide hindamise kinnitamine enne väljaandmist mitte tarwilik ei ole; sügisel aga tulewad nende osatükkide hindamiselehed ühes teiste osatükkide hindamisestega Peawalitsusele ette panna.

2) Asunikkudele planeeritud kruntide pealt peab metsamüümine, „Riigi Teatajas“ Nr. 9 — 1921. a. awaldatud määruse järele sündima.

3) Asunikkudele ehitusmaterjaalide määramise komisjonide koosolekud tulewad vähemalt üks kord kuus ära pidada, kui sellekohaseid palweid on awaldatud, ja komisjoni koosoleku ajast asunikkudele warafult teada anda, et neil wõimalik oleks ka suusõnaliste ehitusmaterjaalide saamise palwetega esineda.

4) Asunikkudele tuleb ehitusmaterjaale wõimalikult lähemast metsandikust anda.

5) Asunikkudele müüdü ehitusmaterjaalide väljameedu tuleb ka suwel lubada, kui mitte ette näha ei ole, et järelekasw selle all ei kannata.

6) Asunikkudega komisjoni otsuse põhjal tehtud müügilepinguid ei ole tarwis maatonna metsaülemale kinnitamiseks ette panna, kui wõla-

kohustused antud ja kõik muud tarwilikud for malitääbid täidetud.

13. weebruaril 1922. a. — Nr. 4737/15.

Riigi kulul valmistatud materjaalide tagawarad on Wabariigi metsades, raudteede ääres, jõgede, järwede ja mere kallastel käesolewal aastal wõrdlemisi suureb, millede enam riigihumides ära kasutamine nüüd omaaegset isedraalist tähelepanemist nõuab. On karta, et aja materjaale olematele kohtadele suwets jääwad, kus nad, peale osalise wääratuse kaotamise, weel walwekulussid juure tekitawad, ning ka hind puuturul wõib lulluda, mis wiimasel ajal liiga kõikum on olnud.

Arwesse wõttes ülaltoodud asjaolussid, peab Peawalitsus otstarbekohaseks märtsi kuu kesk- mistes päewades maatonna metsaülemate kantseleides sarnaseid väljameetud ja väljameemata walnimaterjaale, mis metskondades kohalistest tarwidustest üle jääwad ja millede riigi kulul ära kasutamine teifiti wõimata — suuremate par- tiide wiisi üleriikliselt oksjonidel ära müüa.

Sellest teatades palub Peawalitsus rutuliselt maatonna metsaülematele sarnaseid teateid saata, mis tähendatud oksjonide välja kuulutamiseks tarwilikud. Metskondadest saadud teatede põhjal seawad maatonna metsaülemad oksjoni kuulutusel kokku ja saadawad Peawalitsusele läbiwastamiseks, kinnitamiseks ja ajalehtedes awaldamiseks.

Metsade Peawalitsuse Ülema päewakäsud.

30. detsembril 1921. a. — Nr. 55.

Põllutöministri käsu põhjal 16. detf. 1921. a. Nr. 131, § 1. määran Wigala metskonna II. järgu abimetsaülema Eduard Tilling'i uuesti awatud Rifuldi metskonna III. järgu metsaülema k. t. 1. detfembrist 1921. a. arwates.

31. detsembril 1921. a. — Nr. 56.

Wigala metskonna metsaülema kantselei asjaajaja k. t. Johann Pipar't nimetan sama metskonna ajutiseks kantselei ametnikuks 1. detf. 1921. a. arwates.

Kod. Jaan Madisson'i määran Wigala metskonna metsaülema kantselei asjaajajaks 1. detf. 1921. a. arwates.

Käesla metskonna Selgaste saeveski juhataja Johann Pärnat'i wabastan teenistusest 1. novembrist 1921. a. arwates.

31. detsembril 1921. a. — nr. 57.

Narwa metskonna metsaülema kantselei asjaajaja k. t. Peeter Rust'i wabastan ametist 29. augustist 1921. a. arwates.

Kobanil August Jõul'i määran Narwa metskonna metsaülema kantselei asjaajajaks 19. septembrist 1921. a. arwates.

31. detsembril 1921. a. — nr. 58.

Metsade Peawalitsuse 1922. a. koosseisus ei ole metskonna metsaülemate juures kantselei ametnikud mitte ette nähtud, sellepärast wabastan teenistusest, arwata 31. detsembrist 1921. a., Narwa metskonna metsaülema kantseleiametniku Elisabeth Melmann'i.

2. jaanuaril 1922. a. — nr. 1.

Metsade Peawalitsuse efekutor-archiwari Jaan Jõul'i nimetan ümber uue koosseisu järele sama Peawalitsuse käskude täitjaks ametnikuks 1. jaan. f. a. arwates.

Metsade Peawalitsuse laetahoidja k. t. Jaan Wimmel'i, seda tähelepannes, et laetahoidja 1. jaanuarist 1922. a. Peawalitsuse koosseisust wälja on jäetud, nimetan sama Peawalitsuse I. järgu kantseleiametnikuks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Metsade Peawalitsuse kantselei 2. järgu kantseleiametniku Bernhard Niibo ülendan I. järgu ametnikuks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Metsade Peawalitsuse kantseleiametniku Woldemar Tarasow'i ülendan wanemaks kantseleiametnikuks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

5. jaanuaril 1922. a. — nr. 2.

Põllutöministri käsu põhjal 30. detsembril 1921. a. nr. 133, § 1 määran kod. Woldemar Erdell'i Metsade Peawalitsuse metsa inspektoriks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Põllutöministri käsu põhjal 30. detsembril 1921. a. nr. 135, § 2. wabastan ametist Sagadi metskonna metsaülema Sigfried Blossfeld'i, 11. detsembrist 1921. arwates.

Põllutöministri käsu põhjal 30. detsembril 1921. a. nr. 135, § 2 määran Sagadi metskonna II. järgu abimetsaülema Arnold Grünfeldt'i sama metskonna III. järgu metsaülema ajutiseks kohuste täitjaks 11. detf. 1921. a. arwates.

13. jaanuaril 1922. a. — nr. 3.

Piirsalu metskonna metsaülema IV. järgu kantseleiametniku Martha Sleet'i määran uuesti arwatud Riikuldi metskonna metsaülema kantselei asjaajaja k. t. 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Kakre metskonna metsaülema abi Hans Sepp'a wabastan teenistusest 2. jaanuarist 1922. a. arwates.

Haapsalu metskonna III. järgu abimetsaülema Peeter Raubsep'a wiin üle tema enese soowil Kakre metskonda 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Tähelepannes, et Petserimaal Kolosowka mõisa riigi hooletande' alt wabastatud ja endisele omanikule tagasi antud, wabastan Petseri metskonna metsaülema J. Ilwes'e Kolosowka mõisa metsa hooletande metsaülema kohustest 3. jaanuarist 1922. a. arwates.

20. jaanuaril 1922. a. — nr. 4.

Metsade Peawalitsuse Metsatööstuse osakonna wanema instruktori k. t. Soome riigi kobaniku Franz Väino Grifson'i wabastan ametist tema enese soowil 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Walga metskonna abimetsaülema Edgar Elram'i wabastan ametist 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Kobanil Hermann Org'i määran Walga metskonna II. järgu abimetsaülemaks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Räesla metskonna metsäulema kantselei asjaajaja Hermann Grapowitski wabastan ametist tema palwe peale 15. jaanuarist 1922. a. arwates.

Endise Räesla metskonna IV. järgu kantselei ametniku Leopold Behm'i määrän sama metskonna metsäulema kantselei asjaajajaks 15. jaanuarist 1922. a. arwates.

Waiwara metskonna metsäulema kantselei asjaajaja Oskar Ustal'i wabastan Tartu metsa-asjanduse kursustele wabakuulajaks astumise tagajärjel teenistusest 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Rob. August Bedaksaar'e määrän Waiwara metskonna metsäulema kantselei asjaajajaks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Jisaku metskonna abimetsäulema Johannes Kulderknap'i wabastan ametist 5. jaanuarist 1922. a. arwates.

Rob. Eugen Zimmermann'i määrän Metsfabe Peawalitfufe metsaforralduse osakonna noorema maamödtja fohuste täitjaks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Kõrgesaare metskonna metsäulema kantselei asjaajaja f. t. Mihkel Espenberg'i wabastan ametist tema palwe peale 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Rob. Richard Takking'i määrän Kõrgesaare metskonna metsäulema kantselei ajutijsaks asjaajaja f. t. 1. jaanuarist 1922. a.

28. jaanuaril 1922. a. — nr. 5.
Põllutödmministri käsu põhjal 19. jaanuarist 1922. a. nr. 6, § 5. kinnitan Metsfabe Peawalitfufe Metsaasjanduse osakonna juhataja f. t. Albert Metzje sama osakonna juhatajaks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Põllutödmministri käsu põhjal 19. jaanuarist 1922. a. nr. 6, § 6. kinnitan Metsfabe Peawalitfufe lohtuasjade ajaja f. t. Adolf Anderson'i sama Peawalitfufe lohtuasjade asjaajajaks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

30. jaanuaril 1922. a. — nr. 6.
Metsu metskonna metsäulema kantselei asjaajaja f. t. Nikolai Mannofi wabastan ametist

tema palwe peale 20. jaanuarist 1922. a. arwates.

Rob. Adolf Tiidow'i määrän Rärewere metskonna metsäulema kantselei asjaajaja f. t. 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Porkuni metskonna abimetsäulema Arnold Kosti wabastan ametist tema palwe peale 1. weebruari 1922. a. arwates.

Harju maakonna metsäulema I. järgu kantseleiametniku Marie Kals'i määrän sama maakonna metsäulema kantselei asjaajaja f. t. ja IV. järgu kantseleiametniku Anisja Swanowa fõrgendan I. järgu kantseleiametnikuks 19. jaanuarist 1922. a. arwates.

31. jaanuaril 1922. a. — nr. 7.
Kabala metskonna metsäulema kantselei asjaajaja f. t. Karl Nurmberg'i kinnitan sama metskonna metsäulema asjaajajaks 1. weebruari f. a. arwates.

Metsfabe Peawalitfufe kantselei õpilase Kurt Johanson'i wabastan ametist tema palwe peale 1. weebruari 1922. a. arwates.

Metsfabe Peawalitfufe Metsatödtuse osakonna wanema instruktori Arthur Landt'i wabastan teenistusest tema palwe peale 31. jaanuarist 1922. a. arwates.

Metsfabe Peawalitfufe Metsaforralduse osakonna noorema maamödtja Peeter Rogalsti wabastan teenistusest tema palwe peale 27. jaanuarist 1922. a. arwates.

7. weebruari 1922. a. — nr. 8.
Rob. Woldemar Kaljot'i määrän Metsfabe Peawalitfufe IV. järgu kantseleiametnikuks 1. weebruari 1922. a. arwates.

Maalaise Friedrich Seljamaa määrän Metsfabe Peawalitfufe kästjalaks 1. weebruari 1922. a. arwates.

Metsfabe Peawalitfufe Metsaforralduse osakonna wanema kantseleiametniku Ferdinand Leinboõ'i wabastan ametist tema palwe peale 1. weebr. f. a. arwates.

Piirjalu metskonna metsäulema kantselei asjaajaja f. t. Rudolf Thomson'i kinnitan sama

metkonna asjaajajaks 1. jaanuarist 1922. a. arwates.

Metfabe Peawalitsuse Metsatööstuse osakonna noorema instruktori k. t. Jakob Krusmann'i ülendani sama tööstusosakonna wanemaks instruktorigiks 1. weebuarist 1922. a. arwates.

Metfabe Peawalitsuse kätjala Alfred Kühn'i wabastan teenistusest 1. weebuarist 1922. a. arwates.

Kob. Edgar Wester'i määrani Metfabe Peawalitsuse Metsatööstuse osakonna wanema kantseleiametnikuna osakonna ajaajaja k. täitjaks 1. weebr. 1922. a. arwates.

Sarju maakonna metfajlema kantselei asjaajaja Beeter Tamm'e arwata teenistusest lahkunuks surma puhul 18. jaanuarist 1922. a. arwates.

Vääne maakonna metfajlema IV. järgu kantseleiametniku Elwine Pealpuu ülendani III. järgu kantseleiametnikuks 1. weebuarist 1922. a. arwates.

Putkaste metkonna metfajlema kantselei asjaajaja k. t. Joosep Dinase kinnitan sama metkonna kantselei asjaajajaks 1. weebuarist 1922. a. arwates.

Kirjakast.

Toimetusele tulnud kirjad.

„Eesti Metsa“ toimetusele!

Eugedes Teie austatud „Eesti Metsas“ nr. 1 1922 a. ij. Raekson'i tööd „Riigi kullul metsamaterjalide raiumine“, lisan sellele juure, et 1920/21 a. töötas üks riigiasutus Waiwara metkonnas ja walmistas segapõletispuid ja palka. Olen dokumentaalsete andmete järele kõik kuld, mis metsa ülestõõtamine nõudis, kokku wõtnud ja leidfin, et üks kantküld segapuid maksis sellel riigiasutusel 18.000 (loe: kahesateistkümmend tuhat) marka franko Tallinn, puuhoow, kewadel 1921 a., mill ajal punkauplejad oma segapuude eest Tallinnas 6000—8000 marka kantkülla eest nõudsid.

Kuhu wiitwad meid niisugused kallid tatsed?

H. S.

Toimetuse märkus: Teiselt poolt on toimetusel wastandina tõendused, et puude ülesraimine ka seal, kus oksjonide tagajärgi ei olnud, kasu toob. Näituseks: 7—8 wersta raudtee jaamast, kus männid ja lepad 1. järgu takfi 20% alandades, 1152 marka kantküld maksab ratuti riigi arwel puid. Raiumiseks makseti 252 marka kantküllast ja ergutusraha 30 marka. Puud weeti raudtee jaama ja weost makseti 1.200 marka kantküllast. Raudtee jaamas was-

tumõtjale 30 marka k. s. ja wahtimise ja muud kuld 63 marka k. s. kohta, kokku 3.000 marka franko raudtee jaam. Jaamas maksetakse männi ja lepa segapuudest Metfabe Peawalitsusega tehtud lepingu järele 4.400 marka kantküllast. Tähendab: riigimetsawalitsusel jääb iga kantkülla pealt 1.400 marka puhast kasu ja ei tarwitse mitte enne metsa kännuraha alandada, kui ka turu hinnad alanewad ja siiski weel wõib rääkida tööhindade langemisest, mis wõimaldawad ilma kännuraha alandamiseta kasuga töötada.

U. T. Portunis. Toimetuse ei leia ruumipuudusel wõimaliku olemat palgamaa suuruse kohta igat üksikut arwamist ära trükkida. See näitab weel täesolewal aastal metsateenijatele nende palgamaa wajaadust ja pidamise wõimalust rohkem rahuaja kohaselt ja eelolewal sügisel wõidakse ülemaalisel kongressil rohkem ühisele arwamisele tulla, kui kellegil on selleks ajaks kawad ja põhjoneb wastawalt wälja töötatud.

U. Kaur. Toimetuse teado on, — Riigikoogu liigete poolt eelarwe kommissionis tehtud märkuste tõttu, et kari metjatruawide kinnistumise jne. läbi rohkem kahju toob, kui tarja pileteitei siise tuleb. — põllutöominister palju tõrgemaid tarjatamise takisid kawatsenud maksma panna, kui metfajlema on soovitanud (tunni 600 marka looma pealt suwe kohta).

U. Raskig. Täname saadetuse eest. Jämu.

U. U. Wõrus. Saadame lehe kaastöö arwel. Saatte ka lähemaid teateid kohalikult metfameeste elust ja olust.

S. Schultz. Tarwitame jahiasjandusest, niisama ka jahinaljastid.

Wäljaandja: Eesti metfateenijate kutseliühisus.

Wastutaw toimetaja: Chr. Leisop.

Tegew toimetaja: U. Nehe.

E. T. K.

Eesti Tarvitajate- ühisuste Keskühisus

Tallinnas, Wiruäärava puistee nr. 15.

**Üleriikline ühistegeliste ette-
wõtete suurkaubandusline
keskkoht.**

Liikmeid 250 ühisust 100.000 liikme
" ja umbes 300.000 tarvitajaga. "

Muretseb ja müüb kaupe:

1917. a. ...	Rbl.	1.862.000.—
1918. a. ...	Emk.	4.269.000.—
1919. a. ...	"	38.418.000.—
1920. a. ...	"	210.971.000.—
1921. a. ...	"	850.000.000.—

Uusi liikmeid wõetakse vastu
ja antakse nõu uute ühisuste
asutamiseks.

Kalaasjandus

Eesti kalameeste
:: häälekandja ::

Kalapüük — ümbertöötamine — kaubandus
--- teadusline töö — ühistegewus ---

Wastutaw toimetaja
ERNST WEBERMANN

III aastakäik

1922

Kõik, kes huwitud kalaasjandusse
puutuwaist küsimustest, loewad

„Kalaasjandust“

Tellimise hind 200 marka aastas, wäljamaale
poole kallim. — Üksiknumbri hind 20 marka

Kõik aastatellijad saawad hinnata kaasandeks suure
-- kalendri huwitawa sisuga ja seinakalendri --

Kirjade aadress: Postkast 22, Tallinn. Kõnetraat 17-60

Metsamaterjalide oksjon.

Enampakkumisel müüakse 24. märtsil 1922 a. kell 12 Wõru maakonna metsaülema kantseleis. Wõrus, Riia t. 15, allpool näidatud metsamaterjalid, järgmistes üksustes, arwul ja algushindadega.

Räpina metstkonnas.

1. Kauksi wahtkonnast: 129 okaspuu palki 1732 k. j., algushind 19052 mk. kaugus 1½ wersta Kauksi jõest.
2. Jaani mõisa wahtkonnast: 48 okaspuu palki 671 k. j., algushind 8052 mk., kaugus üks werst Woo jõest.
3. Roelma wahtkonnast: 160 okaspuu palki 2410 k. j., algushind 28920 mk. kaugus 4 wersta Ahja jõest.
4. Wassemõisa wahtkonnast: 20 okaspuu palki 381 k. j., algushind 5715 mk. kaugus 5 wersta Ahja jõest.

Wana Antsla metstkonnas.

Mõniste jaama wälja weetud.

5. 24,33 k. s. küttepuid, algushind 80289 mk.
  6. 10,75 k. s. paberipuid, 53750 mk.
  7. Walk-Mõniste kitsaroopalise raudtee ääre 42 ja 44 wersta peale wäljaweetud: 76 k. s. küttepuid, algushind 250.800 mk.
- Antsla jaama wäljaweetud:
8. umbes 26 k. s. paberipuid, algushind 130000 mk.,
  9. umbes 1 k. s. propse, algushind 5000 mk.

Sõmmerpalu metstkonnas.

10. Antsla jaama wäljaweetud: 185 kuuse palki 2606 k. j., algushind 54726 mk.
  11. Walk-Isborska raudtee liini ääres 552 klm. peale wäljaweetud: 172 okaspuu palki 2656 k. j., algushind 42496 mk.
  12. Wagula järwe kaldal: 40 männi palki 838 k. j., algushind 13408 mk.
- Kooraste metsast:
13. 926 kuuse palki 8321 k. j. algushind 74889 mk.
  14. umbes 600 okaspuu palki 6000 k. j., algushind 54000 mk.
- Wiimaste 2 üksuse kaugus 5 wersta Woo jõest.
15. Woo jõe kaldale wäljaweetud: 68 kuuse palki 693 k. j., algushind 12474 mk.
  16. Sõmmerpalu jaama wäljaw.: 39.37 k. s. paberipuid, algush. 196850 mk.

Erastwere metstkonnas.

17. Erastwere wahtkonnast: 866 okaspuu palki 12861 k. j., algushind 154332 m., kaugus 16 wersta Sõmmerpalu jaamast.
18. Hütli wahtkonnast: 923 okaspuu palki 13678 k. j., algushind 164136 mk., kaugus 18 wersta Sõmmerpalu jaamast.
19. Konsa wahtkonnast: 270 okaspuu palki 4047 k. j., algushind 52611 mk., kaugus 18 wersta Wõru jaamast.
20. Sikkajala metsast: 4 kuuse palki 47 k. j., algushind 517 mk., kaugus 18 wersta Wõru jaamast.

Pakkumised wõiwad olla kinnised ja suusõnalised. Ühes pakkumisega tuleb osawõtjal 10% pakutawa üksuse algushinnast ajutisele oksjonikomisjonile sisse maksta. Lähemaid teateid saab Wõru maakonna ja kohalikkude metstkondade metsaülematelt.

METSADE PEAWALITSUS.

Eesti mehaanilise puutööstuse aktsiaselts

A. M. LUTHER

TALLINNAS

walmistab:

mööbelt, wineer kartonge,
wineer kohwreid, wineer
kooliranitsaid, wineer akti-
mappe, wineer käsitromm-
leid, wineer toolipõhju,
wineer platteid, wineer
-- labidaid j. n. e. --

Müügikoht	TALLINNAS:	Wana Posti tänav nr. 9.
"	TARTUS:	E. M. Jürgens'i juures, Wana tänav nr. 17.
"	Walgas:	P. Saretok'i juures, Moskwa tänav nr. 15.
"	Petseris:	E. Nassar'i juures Kaubareas.
"	Wiljandis:	R. Eitelberg'i juures.
"	Wõrus:	M. J. Tõnisson'i, omanik Ed. Mõttus, juures.
"	Rakweres:	Roman Jürgens'i juures.
"	Pärnus:	J. D. Ammende juures.